

KAYNAKÇA

1. Arşiv Belgeleri

a- Başbakanlık Osmanlı Arşivi

Cevdet Adliye,
Dahiliye Nezareti Muhaberat-ı Umumiye İdaresi (DH.MUI),
Gayr-i Müslim Defterleri (GMD),
İrade Hariciye (İrade HR),
Sadaret Divan-ı Hümayun Kalemî (A.DVN),
Yıldız Esas Evrakı (YEE) Kamil Paşa Evrakına Ek.

2- Kitap ve Makaleler

BORA, Siren, *İzmir Yahudileri Tarihi (1908-1923)*, İstanbul 1995.
EROĞLU, Arif Hikmet, *Osmanlı Devleti'nde Yahudiler (XIX. Yüzyılın Sonuna Kadar)*, Ankara 1997.
GÜLERYÜZ Naim, *Türk Yahudileri Tarihi, I*, İstanbul 1993.
GÜLERYÜZ Naim, "Yahudiler", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, C. 7, İstanbul 1997.
KUZGUN, Şaban, *Hazar ve Karay Türkleri*, Ankara 1993.
LEWIS, Bernard, *İslam Dünyasında Yahudiler*, (Çev.Bahadır Sina Şener), İstanbul 1996.
SCHICK, İrvin Cemil, "Osmanlılar, Azınlıklar ve Yahudiler", *TTD*, C.5, İstanbul 1986.
SEVİLLA-SHARON, Moshe, *Türkiye Yahudileri*, İstanbul 1993.
ŞİŞMAN, S. "İstanbul Karayları", *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, C.3, İstanbul 1975.

3- Gazeteler İkdam

ÖSS'DE ALINAN BAŞARISIZ SONUÇLARIN ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN VE YÖNETİM KAYNAKLI NEDENLERİ

Taşkın YILDIRIM

Hacettepe Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Bölümü

Psikolojik Danışma ve Rehberlik A.B.D

ÖZET

Bu araştırma ile, Lisede ÖSS'de alınan başarısız sonuçların; öğrenci, öğretmen ve yönetim kaynaklı nedenlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma ile Hendek Lisede sınav başarısını etkileyen olumsuz etkenler saptanabileceğinden başarısızlığın nedenleri ortaya konulabilecek ve bu nedenlerin ortadan kaldırılabilmesi için gerekli önlemler alınabilecektir.

Tarama modeli ile yapılan çalışmada sınav başarısını etkileyen etmenlerden öğrenci, öğretmen ve yönetime ilişkin olanlar ele alınmıştır. Sınav başarısını etkileyen diğer etmenler araştırma kapsamına alınmamış, başarı algusu; öğrencilerin ÖSS sınavından elde ettikleri sonuçlar ile sınırlanmıştır.

Araştırmanı gurubunu, Sakarya İli Hendek Lisesi müdür ve yardımcısı ile Hendek Lisesi'nde görevli bulunan otuz sekiz öğretmen ve 2004-2005 eğitim-öğretim yılında Hendek Lisesinden mezun olan, ÖSS'yi kazanamamış ve şu anda Hendek'te bir dershaneye devam eden 126 öğrenci oluşturmaktadır. Sayıda az olmaları nedeniyle yönetici, öğretmen ve öğrencilerin tamamı çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmada, öğrenci ve öğretmenler tarafından ÖSS başarısızlığının nedenlerine ilişkin görüşlere ve görüşler arasındaki farklılıklara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (ÖSS), Sınav Başarısı

ABSTRACT

The aim of this study is to elicit the teacher, student and management based reasons of the failure in ÖSS at High School. By detecting the negative factors of exam failure at High School it will be easier to introduce the reasons of failure, and so, the study will facilitate taking the necessary precautions which are needed to eliminate these reasons. In this survey type research only student, teacher and management based factors which influences the exam success, was taken. The other factors which influences the exam success was not taken into the research and success was limited with the scores of ÖSS.

The universe of the study is consisted of director, assistant director, 38 teacher and 126 students of Hendek High School which graduated at 2004-2005 school year and failed in ÖSS and were taking lessons from specialized courses. Because of the limited universe all students, teachers and managers was taken into the research. In the conclusion of the study, teacher and student viewpoints about the reasons of ÖSS failure and the differences between these, is discussed.

Keywords: The Student Selection and Emplacement Examination, Exam Success

1. GİRİŞ

Başarı birey için anlamlı amaçların, yapılmış olan günlük programlarla az çok bir çaba sarf ederek adım adım ilerleme yoluyla gerçekleşmesi, (Koç,1981:7, Baltaş,1997:27) çözüm olanaklarını, gerekli araç ve gereçleri, uygun yöntemlerle, verimli bir biçimde kullanarak beklenen sonuçları alabilmektir. Toplum tarafından algılanan başarı ise, ölçütleri bakımından daha nesnel olup risk oranı veya ortaya konan hizmetin sağladığı yarar bakımından değerlendirilmektedir. Başarı, belli bir hedefe ulaşmada ortaya çıkan engelleri aşmada gösterilen beceridir. Bir okulu bitirmek, bir dersten geçmek, ÖSS'yi kazanmak birer başarı örneğidir.

ÖSS'deki başarı durumunu etkileyen zihinsel olmayan bir çok etken bulunmaktadır, adayların geldikleri lise türü, lisede uygulanan program, daha önce bir yükseköğrenim programında okumuş olma, sınava birden fazla girmiş olma, kurs görme, aylık gelir (ÜSYM, 1979:14-25), aile, öğretmen, okul ortamı, sosyal çevre, (Çeviker,1996:IV) ortaöğretim akademik başarısı, (Kelecioğlu,2003:70) öğrencilerin ÖSS başarılarını etkileyen etkenlerden bazılarıdır. Bu araştırmada ÖSS başarısını etkileyen nedenler; öğrencilerden, öğretmenlerden ve okul yönetiminden kaynaklanan nedenler olarak gruplanmıştır.

1.1. Öğrencilerden Kaynaklanan Başarısızlık Nedenleri

Öğrencilerin ÖSS'de başarısız olma nedenleri arasında; planlı ders çalışmamaları, öğrenme yöntemlerini bilmemeleri, çalışma ortamının elverişli olmaması, boş zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirememeleri (Öztürk (2001:17-18), içsel ve dışsal güdülenme eksiklikleri (Çeviker,1996:IV), sınav kaygısı (Erkan,1991:105, Kelecioğlu,2002:135), çocukken dayak, şiddet türü davranışlara maruz kalıp kalmadıkları (İpek, (2001:XVI) gibi nedenler saptanmıştır. Bu araştırmada başarısızlığın öğretmen, öğrenci ve yönetim kaynaklı nedenleri saptanmaya çalışılmıştır.

1.2. Öğretmenlerden Kaynaklanan Başarısızlık Nedenleri

ÖSS başarısında rol oynayan en önemli etkenlerden biri de öğretmenlerdir. Öğretmen sınıfın bir üyesi, öğrencilerin lideri, rehberi ve modelidir. İyi bir öğretmen alanına hakim, alanındaki temel konuları ve onların birbirleriyle ilişkilerini kavramış ve bu bilgi ve becerilerini sürekli geliştiren ve güncelleyen biri olmak durumundadır. Etkili öğretmenler güdüleyici ve teşvik edici bir özelliğe sahiptirler. Genelde öğrencilerinin öğrenme yeteneklerine ve başarı olacıklarına inanırlar, hem kendileri hem de öğrencileri bakımından yüksek başarı beklentisine sahiptirler. Araştırmalarda, öğretmenlerin beklentilerindeki artışın öğrenci başarısını artırdığı yönünde sonuçlar elde edilmektedir (Özdemir, Yalın, 2000:74). Okula kendinden emin ve yüksek başarı beklentisiyle başlayan öğrencilerin öğretmenleri tarafından nasıl algılandıklarını fark etmeleri çok kolay olup, eğer bu algının olumsuz olduğunu düşünürlerse olumsuz etkilenmektedirler. Bu nedenle öğretmenler öğrencilerinin güvenlerini kırıcı, benlik saygılarını olumsuz etkileyen söz ve davranışlardan kaçınmalıdırlar.

Öğretmenin, öğrencileri dersin sonunda neyi başarabileceklerinden haberdar etmesi, konulan hedeflerin öğrencilerce ulaşılabilir olduğu algısını vermesi gerekir. Standartları ulaşılabilir olarak algılayan öğrenciler derse ilgisiz kalabilir, devamsızlığa yönelebilir (Başar,2001:140-141) öğrenme isteği duymazlar, öğrenme isteği duymayan öğrencilerin öğrenmesi ise çok zordur. Öğrencilerin gelişim durumlarına,

ilgi ve gereksinimlerine, uygunluğu düşük düzeyde olan bir eğitim programı öğrencileri istenmeyen davranışlara yönlendirirken, ortaöğretim akademik başarılarını düşürecek, böylece ÖSS başarılarını da olumsuz etkileyecektir. ÖSS başarısı açısından bakıldığında lise son sınıf öğrencilerinin en çok sıkıntı duyduğu konulardan birinin sınav ve eğitim programının içerik bakımından uyum gösteremeyişidir. ÖSS'ye hazırlanma, lise son sınıf öğrencilerin okul derslerine çalışmaya ayırdıkları zamanı, derslere devamlarını ve böylece öğrenmelerini de olumsuz yönde etkilemektedir (Kelecioğlu,2002:135). Bu durum öğrencilerin lisede verilen eğitimin ÖSS başarısında yetersiz olduğunu düşündükleri, lise son sınıfta alacakları eğitimi bir kenara bırakarak dersanelerden aldıkları eğitimle ve kendi kendilerine çalışarak sınav sonucunda istedikleri bir yükseköğretim programına girmeyi hedeflediklerini düşündürmektedir. Bu nedenle öğrencilerin orta öğretim akademik başarısının da düşüldüğü görülmektedir.

Öğretmen öğretme yöntemlerini de iyi belirlemelidir. Hep aynı yöntemlerin kullanılması, tekdüzelik ve sıkıntı yaratır. Öğretmen merkezli öğretim yöntemlerinin öğrencileri sıkıttığı bunun sonucunda istenmeyen davranışlara yönelttiği bilinmektedir (Başar, 2001:138).

1.3. Yönetimden Kaynaklanan Başarısızlık Nedenleri

Öğrenci başarısını ve dolayısıyla ÖSS başarısını artırma yollarından biri de kaynakları iyi kullanmak olarak tanımlanabilecek olan iyi bir yönetimdir (Başar,1999:150). İyi bir yönetim için de iyi bir yönetici gereklidir. Değişik kesimlerden çok farklı yapıda insanı kabullenmek ve yönetmek yöneticinin görevidir. Bu nedenle yönetici yönettiği insanları iyi tanımalı, alanında yetkin, yetenekli ve bilgili olmalıdır. Bir okul yöneticisinin öğretmen ve diğer işgörenleri etkileme derecesi; öğretmen veya diğer işgören düşünceleri hakkında bilgi sahibi olmasına ve davranışlarını kestirebilmesine dayanır (Bursalıoğlu, 1979:150). Bunu yapabilmek için yöneticinin insan ilişkileri yeterliliğinin de iyi olması gerekir. Açık bir sistem olan okulun yöneticisinde örgüt içi ve örgüt dışı gruplarla kurulacak iletişim açısından bu çok önemlidir. Okul yöneticisi, işgörenlerin ihtiyaçlarını karşılama, onları doğru hedefe yönlendirerek destekleme, kaynakları en etkili ve verimli bir şekilde kullanarak işgörenlerine yardımcı olma, başarıyı artırıcı çalışmalarını destekleme bakımından işgörenlerle iyi bir iletişim kurmalıdır.

Başarıyı etkileyen etkenlerden birisi de sınıftaki öğrencilerin özellikleridir. Genel liseler açısından bakıldığında homojen okul yapıları ve homojen sınıf yapıları olduğu görülebilir. Çünkü liseler, genellikle LGS sınavını kazanamamış, ilköğretim akademik ortalamasının düşük olması nedeniyle süper liseye de kayıt yaptıramamış öğrencilerden oluşmaktadır. Bunun yanı sıra okul yönetiminin bu öğrencileri gruplama yoluyla daha da homojen hale getirdikleri, sınıfları oluştururken akademik ortalamalara göre öğrencileri sıraladıkları görülmektedir. Gruplandırılış durumuna göre alt seviyeden sınıflarda eğitim alan öğrencilerde bir aşağılık duygusu gelişebilecek, öğrenci psikolojik bakımdan olumsuz etkilenebilecektir. Başarısızlığı bu şekilde açıkça ifade edilmiş olan öğrencinin güveni sarsılabilecektir, gittikçe okuldan soğuyabilecek olumsuz davranışlar gösterebilecektir (Eskicumalı,2002:53). Bu durumda bu öğrenciler gözden çıkarılmış olmakta, sınıfların çoğunu sadece okulda belli bir zaman dilimini geçirerek yalnızca lise diploması almayı hedefleyen öğrenciler oluşturmaktadır

Orta öğretim kurumlarındaki mesleki rehberliğin eksikliği öğrencilerin yanlış bölüm seçebilmelerine yol açabilirken, öğrencilerin yeteneklerine göre üniversite sınavına yönelik yetiştirilememeleri de söz konusu olabilmektedir. Okul rehberlik servisinin olup olmaması ve varlığında işlerliği yöneticinin sorumluluğundadır.

Sakarya İl merkezinde yer alan yedi lisede yapılan bir araştırmada, genel liseye devam eden öğrencilerin derslerde son derece ilgisiz ve isteksiz oldukları, dersleri yeterince dinlemedikleri, bu durumun da derslerde disiplinsizlik olarak kendini gösterdiği ortaya konulmuştur. Aynı araştırmada öğrencilerin devam ettikleri okul ve bölümleri sevmedikleri, derslerin kendilerine sunulduğu şekliyle çok sıkıcı geldiği, öğretmenleri ve okul yönetimi ile sorunlar yaşadıkları ortaya konulmuştur, okul yönetimi ve öğretmenlerin öğrenciler için düşük beklentilere sahip olduğu ve dolayısıyla öğretmenlerin de öğrencilerin daha başarılı olmaları için gerekli iletişimi sağlayamadıkları tespit edilmiştir (Eskicumalı:1998:13).

Araştırmanın yapıldığı Hendek, önemli bir konuma sahip, tarım ve sanayinin ileri düzeyde olduğu, halkın kültür seviyesi ile birlikte ekonomik gelir düzeyinin de yüksek olduğu bir bölgede bulunmaktadır. Hendek İlçesinde bulunan eğitim fakültesi ve M.Y.O. 3.000 civarındaki öğrenci potansiyeli ile ilçenin eğitim, kültür ve ekonomik bakımdan gelişmesine katkılar sağlamaktadır. Buna rağmen Hendek Lisesi'nde ÖSS'deki başarının düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Onyediyi ağustos 1999'da meydana gelen deprem de Hendek'teki ÖSS başarısını olumsuz etkilemiştir, depremle bir çok okulun yıkılması veya hasar görmesi sonucu eğitim-öğretim çalışmalarının uzun bir süre yapılamaması, sonrasında çok kalabalık sınıflar halinde, çadırlarda veya barakalarda eğitim verilmesi, öğrencilerin okullarına devam edememeleri, bir çok öğretmenin yer değişikliği ile başka illere gitmesi sonucu uzun süre öğretmensiz kalış vb. nedenlerle 2001 yılında sınava giren 36 öğrenciden hiçbiri 4 yıllık bir lisans programına yerleştirilemezken, (ÖSYM,2001:505.), 2002 de 64 öğrenciden 3'ü (ÖSYM, 2002:540) 2003'te 84 öğrenciden 1'i (ÖSYM, 2004_a:540) ve 2004'te sınava giren 199 öğrenciden 2 si (ÖSYM, 2004_b:529) 4 yıllık bir lisans programına yerleştirilmiştir.

Başarısız öğrenciler, sorunlu öğrencilerdir. Herkesin eğitilebileceğini savunan çağdaş eğitim görüşü, bu tür öğrencilerle yeterince ilgilenmesi gerektiğini gösterir. Onları başarısızlığa iten nedenler ortadan kaldırıldığında, hem başarı sağlanabilir, hem de başarısızlıktan kaynaklanan istenmeyen davranışlar önenebilir.

1.4. Sorun Cümlesi

Hendek Lisesi'nde ÖSS'de alınan başarısız sonuçların; öğrenci, öğretmen ve yönetim kaynaklı nedenlerine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri nelerdir, öğrenci ve öğretmen görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

1.5. Alt Sorunlar

1. ÖSS'de alınan başarısız sonuçların;
 - a) Öğrenci, b) Öğretmen, c) Yönetim, kaynaklı nedenlerine ilişkin, öğrenci ve öğretmen görüşleri nelerdir?
2. ÖSS'de alınan başarısız sonuçların;
 - a) Öğrenci, b) Öğretmen, c) Yönetim kaynaklı nedenlerine ilişkin; öğretmen ve öğrenci görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

1.6. Önem

Bu araştırmadan öncelikle Hendek Lisesi yönetici, öğretmen ve öğrencileri yararlanacaktır. Araştırma ile Hendek Lisesi'nde ÖSS'de alınan başarısız sonuçların nedenleri fark edilebilir, başarının artırılması için yapılması gerekenlerin önem ve öncelik sırası belirlenebilir, böylece insan ve madde kaynaklarının en etkili ve verimli bir biçimde kullanılması sağlanabilir. Alınabilecek önlemler ve daha etkili eğitim-öğretim yöntemleriyle ÖSS başarısı yükseltilir.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırmada sınav başarısını etkileyen etmenler olarak öğrenci öğretmen ve yönetime ilişkin özellikler ele alınmıştır. Sınav başarısını etkileyen diğer değişkenlere ilişkin özellikler araştırma kapsamına alınmamıştır.

Başarı olgusu; öğrencilerin ÖSS sonucunda 4 yıllık bir lisans programına yerleştirilip yerleştirilememesi ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması başlıkları altında yer alan bilgiler sunulmuştur.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma amacına uygun, zaman ve madde kaynakları bakımından ekonomik olması nedeni ile tarama modelinde yapılmıştır.

2.2. Araştırma Gurubu

Araştırma gurubunu, Sakarya İli Hendek Lisesi müdür ve yardımcısı ile Hendek Lisesi'nde görevli bulunan otuz sekiz öğretmen ve Hendek Lisesinden mezun, ÖSS'ye girmiş ve başarısız olmuş, 2004-2005 eğitim-öğretim yılında Hendek'te bir dersaneye devam eden 126 öğrenci oluşturmaktadır. Sayıca az olmaları nedeniyle öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin tamamı araştırmaya dahil edilmiştir

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılacak olan veriler anket uygulaması yoluyla toplanmıştır. İçerik ve kapsam geçerliliği bakımından sorgulanmak üzere eğitim bilimleri uzmanlarının görüşüne sunulmuş, uzman görüşleri alındıktan sonra binişen ve araştırmanın amacı dışında olduğu belirlenen bazı maddeler çıkarılarak yapılan düzeltmelerle 39 maddelik son şeklini almıştır. Ankette yer alan maddelere deneklerin katılma düzeyleri belirlenirken 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır.

Anket, Hendek Lisesi yöneticileri, öğretmenleri ve dersanelerde sınav hazırlanan Hendek Lisesi mezunu öğrencilerin tümüne araştırmacı tarafından uygulanmak istenmiş, anketleri yöneticilerin ikisi de cevaplamış, ancak beş öğretmen ve oniki öğrenci anketi cevaplamak istememişlerdir. Böylece araştırmaya iki yönetici, otuzüç öğretmen ve yüzüzdört öğrenci olmak üzere yüzükdokuz kişi katılmıştır.

2.4. Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması

Yönetici sayısının çok az olması nedeniyle (N=2), denekler arasında istatistiki bir karşılaştırma yapılamayacağından, veriler çözümlenmeden önce yönetici ve öğretmen görüşleri "öğretmen" adı altında birlikte değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Ankete sayısal olarak verilen yanıtlar 5"çok önemli", 4"önemli", 3"orta derecede önemli" 2 "kısmen önemli" ve 1"önemsiz" olarak değerlendirilmiş, veriler, alt sorunların sıralamasına uygun bir şekilde sıralanarak çözümlenmiştir. Çözümleme SPSS paket programı kullanılarak yapılmıştır. Birinci alt sorunun çözümüne yönelik

olarak ÖSS'de alınan başarısız sonuçların nedenlerine ilişkin, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin tespitinde betimsel çözümleme yapılmış, görüşlerin merkezi eğilimlerini

belirlemek üzere ortalama (\bar{X}) ve evrendeki yayılımını belirlemek amacıyla ortalamayı da içeren, daha çok bilgi verici (Baykul:1999:129) bağıl değişim katsayıları

($V = \frac{S}{\bar{X}} * 100$) bulunmuştur. Bağıl değişim katsayısının sıfıra yaklaşması dağılımın

yayılmının azaldığını gösterirken %25'in üzerinde olması dağılımın oldukça yaygın olduğunu gösterir (Alpar, 2001:48). Buna göre dağılım, bağıl değişim katsayısı 20 den küçük görüşler için yüksek düzeyde homojen 20-25 arası olanlar için normal ve 25 ten fazla olanlar için heterojen olarak yorumlanmıştır.

İkinci alt sorun olan öğretmen ve öğrenci görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığının çözümüne yönelik olarak da, farkın tespitinde bağımsız örneklem t-testi tekniği kullanılmış, güven düzeyi %95 alınmıştır.

Elde edilen veriler araştırmanın sorularına cevap olabilecek bir düzen içinde bulgular ve yorum bölümünde sunulmuştur.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma sonucu elde edilen bulgular tablolara dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır.

3.1. Öğrencilerden Kaynaklanan Başarısızlık Nedenleri.-

ÖSS başarısızlığının öğrencilerden kaynaklanan nedenlerine ilişkin olarak öğrenciler, bilgi temellerinin zayıf oluşunu ve çalışma zamanını planlayıp etkili

kullanamamalarını ÖSS başarısızlığında oldukça önemli ($\bar{X}=3 - 3.99$ arası), ders çalışma alışkanlıklarını, sınav sırasında konsantrasyonlarının çabuk bozulmasını, başarısızlık karşısında çabuk yılmalarını, sınav sırasında heyecanlanmalarını, arkadaş çevrelerinden olumsuz etkilenmelerini, kendilerine güvenmemelerini, kendi kendilerine öğrenememelerini, kişisel sorunlarının başarılı olmalarını olumsuz etkilemesini,

çalıştıkları halde öğrenememelerini orta düzeyde önemli ($\bar{X}=2-2.99$ arası) görmekteyler. Öğrenciler, derslere aktif katılmamalarını, dershaneye gitmemelerini, üniversiteyi kazanmanın onlar için önemli olmayışını, okul kurslarına gitmemelerini,

kaynaklarının yetersiz oluşunu kısmen önemli ($\bar{X}=1-1.99$ arası) nedenler olarak görmekteyler.

Oldukça önemli, orta düzeyde önemli ve kısmen önemli görülen nedenlere ilişkin olarak da öğrenci görüşlerinin heterojen dağılım gösterdiği ($V>25$) çeşitli düzeylerde yayıldığı görülmüştür.

Öğretmenler, ÖSS başarısızlığının öğrencilerden kaynaklanan nedenlerine ilişkin olarak, öğrencilerin bilgi temelinin zayıf oluşu, çalışma zamanlarını planlayamamaları, ders çalışma alışkanlıklarını, sınav sırasında konsantrasyonlarının bozulmasını, başarısızlık karşısında çabuk yılmalarını, başarı için destekleyici bir arkadaş çevreleri olmamasını, kendilerine güvenmemelerini, kendi kendilerine öğrenememelerini, derslere aktif katılmamalarını ÖSS'de başarısız olmalarının oldukça

önemli ($\bar{X}=3-3.99$ arası), öğrencilerin sınav sırasında heyecanlanmalarını, kişisel sorunlarının başarılı olmalarını olumsuz etkilemesini, çalıştıkları halde

öğrenememelerini, dersaneye gitmemelerini, üniversiteyi kazanmanın onlar için önemli olmayışını, okul kurslarına gitmemelerini, sınava hazırlanmak için kaynaklarının az

olmasını orta düzeyde önemli ($\bar{X}=2 - 2.99$) nedenler olarak görmekteyler.

Öğretmenlerce oldukça önemli görülen nedenlerden, öğrencilerin bilgi temelinin zayıf oluşu konusunda öğretmen görüşlerinin dağılımının yüksek düzeyde homojen olduğu ($V<20$) ve görüş birliğinde oldukları söylenebilir. Öğrencilerin derslere aktif katılmamaları ve sınav sırasında konsantrasyonlarının bozulması konusunda ise öğretmen görüşlerinin normal dağılım ($V=24$) gösterdiği, oldukça önemli görülen diğer nedenlerde öğretmen görüşlerinin dağılımının heterojen olduğu ($V>25$) görüşlerin çeşitli düzeylerde yayıldığı görülmüştür. Orta düzeyde önemli görülen nedenlere ilişkin olarak, öğrencilerin kişisel sorunlarının başarılı olmalarını olumsuz etkilemesi konusunda görüşlerin yüksek düzeyde homojen olduğu ($V<20$) öğretmenlerin bu nedene ilişkin görüş birliğinde oldukları, diğer nedenlere ilişkin öğretmen görüşlerinin heterojen olduğu ($V>25$) çeşitli düzeylerde yayıldığı söylenebilir.

3.2. Öğretmenlerden Kaynaklanan Başarısızlık Nedenleri.

ÖSS başarısızlığının öğretmenlerden kaynaklanan nedenlerine ilişkin olarak öğretmenler, öğrencilerin başarılı olacağına inanmamalarını ÖSS başarısızlığında

oldukça önemli ($\bar{X}=3 - 3.99$ arası), dersi ilginç hale getiremeyişleri, ÖSS başarısı için çalışmamalarını, öğrencileri başarılı olmaya güdüleyememelerini, öğrencileri bireysel özelliklerine göre yönlendirememelerini, öğrenme eksiklerini giderici çalışmalar yapmamalarını, konuya hakim olmamalarını, okulda öğrettiklerinin sınavda yeterli olmamasını, öğrencilerin kendilerine soru sormaya çekinmelerini, öğrenci sorunlarıyla ilgilenememelerini, sınıfta düzeni sağlayamamalarını, ders işleme yöntemlerindeki eksiklikleri, branşlarında deneyimli olmayışlarını, derslerde önemli konular üzerinde fazla durulmamasını, öğrenci başarılarının takdir edilmemesini, öğrenci isteklerinin

dikkate alınmamasını orta düzeyde ($\bar{X}=2 - 2.99$ arası) önemli nedenler olarak görmekteyler.

Dersleri öğrencilerin düzeyine inerek anlatamamaları ve not vermede adil olmamaları ÖSS başarısızlığında neden olarak, öğretmenlerce kısmen önemli ($\bar{X}=1 - 1.99$ arası) görülmektedir.

ÖSS başarısızlığının öğretmen kaynaklı nedenlerinin tümüne ilişkin olarak görüşlerin dağılımının heterojen olduğu ($V>25$) öğretmen görüşlerinin çeşitli düzeylerde yayıldığı görülmüştür.

ÖSS başarısızlığının öğretmen kaynaklı nedenlerine ilişkin olarak öğrenciler ise, öğretmenlerin öğrencilerin başarılı olacağına inanmamalarını, dersi ilginç hale getirememelerini, öğrencileri başarılı olmaya güdüleyememelerini, öğrencileri bireysel özelliklerine göre yönlendirememelerini, öğrenme eksikliklerini giderici çalışmalar yapmamalarını, konuya hakim olmamalarını, okulda öğrettiklerinin sınavda yeterli olmamasını, öğrenci sorunlarıyla ilgilenememelerini, ders işleme yöntemlerinin yeterli olmamasını, branşlarında deneyimli olmamalarını, derslerde önemli konular üzerinde fazla durmamalarını, öğrenci başarılarını takdir etmemelerini, öğrenci isteklerini dikkate almamalarını, dersleri öğrencilerin düzeyine inerek işleyememelerini, not

vermede adil olmamalarını oldukça önemli ($\bar{X}=3-3.99$ arası) nedenler olarak görmektedirler. Öğrencilere göre, öğretmenlerin ÖSS başarısı için çalışmamaları, öğrencilerin öğretmenlere soru sormaktan çekinmeleri, öğretmenlerin sınıfta düzeni sağlayamamaları orta düzeyde ($\bar{X}=2-2.99$ arası) önemli nedenlerdir.

ÖSS başarısızlığının öğretmen kaynaklı nedenlerinin tümüne ilişkin olarak öğrenci görüşlerinin dağılımının heterojen olduğu ($V>25$) görüşlerin çeşitli düzeylerde yayıldığı görülmüştür.

3.3. Yönetimden Kaynaklanan Başarısızlık Nedenleri.-

ÖSS başarısızlığının yönetimden kaynaklanan nedenlerine ilişkin olarak öğretmenler, okulda rehberlik servisinin bulunmamasını oldukça önemli ($\bar{X}=3-3.99$ arası), yöneticilerin, öğrenci ve öğretmenlerden ÖSS'ye ilişkin yüksek beklentilerinin olmamasını, öğrenci ve öğretmen başarılarını ödüllendirmemelerini, öğrencilerle iletişim halinde olmamalarını, destekleyici araç gereci sağlayamamalarını orta düzeyde

önemli ($\bar{X}=2-2.99$ arası) nedenler olarak görmektedirler.

ÖSS başarısızlığının yönetim kaynaklı nedenlerine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin heterojen dağıldığı ($V>25$), görüşlerin değişik düzeylerde yayıldığı görülmüştür.

ÖSS başarısızlığının yönetim kaynaklı nedenlerine ilişkin olarak öğrencilerin okulda rehberlik servisinin bulunmamasını, yöneticilerin, öğrenci ve öğretmenlerden ÖSS'ye ilişkin yüksek beklentilerinin olmamasını, öğrenci ve öğretmen başarılarını ödüllendirmemelerini, destekleyici araç gereci sağlayamamalarını oldukça önemli ($\bar{X}=3-3.99$ arası) nedenler olarak görmekte, öğrencilerle iletişim halinde

olmamalarını orta düzeyde önemli ($\bar{X}=2-2.99$ arası) bir neden olarak görmektedirler.

3.4. Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar.-

Üniversiteyi kazanmanın öğrenciler için önemli olmayışı, öğrencilerin derslere aktif katılmaması, başarısızlık karşısında çabuk yılmaları, sınav sırasında konsantrasyonlarının çabuk bozulması, kendilerine güvenmemeleri kişisel sorunlarının başarılı olmalarını engellemesi, kendi kendilerine öğrenememeleri, çalıştıkları halde öğrenememeleri, üniversiteye hazırlanmak için kaynaklarının yetersiz oluşu, dersaneye gitmemeleri, okul kurslarına gitmemeleri, ders çalışma alışkanlıklarının ÖSS'de başarılı olmalarına yetmemesi, destekleyici bir arkadaş çevrelerinin olmaması nedenlerine ilişkin olarak öğrenci ve öğretmen görüşleri arasında $P<.01$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Görüşlerin ortalama puanlarına bakıldığında ÖSS başarısızlığına neden olarak gösterilen tüm görüşlere ilişkin, öğretmenlerin, öğrencilere göre daha yüksek ortalama puanlarla, ÖSS başarısızlığında öğrencilerden kaynaklanan nedenleri daha

önemli gördükleri (Öğrenci $\bar{X} < \bar{X}$ öğretmen \bar{X}) söylenebilir.

Okulda öğretilenlerin sınavda yeterli olmaması, öğretmenlerin dersleri öğrencilerin düzeyine inerek işleyememeleri, derslerde önemli konular üzerinde fazlaca durmamaları, not verirken adil davranmamaları, öğrencilerin, isteklerini dikkate almamaları, sorunlarıyla ilgilenmemeleri, öğrencileri bireysel özelliklerine göre yönlendirememeleri, başarılı olmaya güdüleyememeleri, öğrenme eksiklerini giderici

çalışmalar yapmamaları sınav başarısı için çalışmamaları, sınıfta düzeni sağlayamamaları ders işleme yöntemlerinin yetersiz oluşu, gibi nedenlerine ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri arasında $P<.01$ düzeyinde, öğretmenlerin öğrencilerin başarılarını takdir etmemeleri, başarılı olmalarına inanmamaları nedenlerine ilişkin olarak da $P<.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Görüşlerin ortalamalarına bakıldığında öğrencilerin, öğretmenlerden kaynaklanan nedenleri ÖSS başarısızlığında

öğretmenlerden daha önemli gördükleri (Öğretmen $\bar{X} < \bar{X}$ öğrenci \bar{X}) söylenebilir. Yöneticilerin öğrencilerle iletişim halinde olmamalarının, öğretmen ve öğrencileri destekleyici araç gereci sağlayamamalarının ÖSS başarısızlığına neden olmasına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri arasında $P<.01$ düzeyinde anlamlı fark vardır. Görüşlerin ortalama puanlarına bakıldığında öğrenciler, yöneticilerin destekleyici araç gereci sağlayamamasını, ÖSS başarısızlığının bir nedeni olarak öğretmenlerden daha önemli (öğrenci $\bar{X} > \bar{X}$ öğretmen \bar{X}) görmektedirler.

4. SONUÇ VE ÖNERİLERİ

4.1. Sonuçlar

Öğrenciler, öğretmenlerin öğrenme eksikliklerini giderici çalışmalar yapmamalarını, öğrencileri bireysel özelliklerine göre yönlendirememelerini, başarılı olmaya güdüleyememelerini, öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenmemelerini, isteklerini dikkate almamalarını, başarılarını takdir etmemelerini, öğretmenlerin, okulda öğrettiklerinin sınavda yeterli olmamasını, not vermede adil olmamalarını, konuya hakim olmamalarını, destekleyici araç ve gereci sağlayamamalarını, dersleri öğrencilerin düzeyine inerek işleyememelerini, derslerde önemli konular üzerinde fazlaca durmamalarını, dersi ilginç hale getirememelerini, ders işleme yöntemlerinin etkili olmayışını, branşlarında deneyimli olmamalarını ve yöneticilerin ÖSS'ye ilişkin yüksek beklenti sahibi olmamaları ile öğrenci ve öğretmen başarılarını ödüllendirmemelerini ÖSS başarısızlığında oldukça önemli nedenler olarak görmektedirler.

Öğrenciler, sınavda başarısız olmalarının nedenlerine ilişkin görüş birliğinde değildir. Öğrenci görüşleri çeşitli düzeylerde yayılmaktadır.

Öğretmenler, öğrencilerin, konsantrasyonlarının çabuk bozulmasını, kendilerine güvenmemelerini, kendi kendilerine öğrenememelerini, derslere aktif katılmamalarını, ders çalışma alışkanlıklarının ÖSS'de başarılı olmalarını sağlamamasını, başarısızlık karşısında çabuk yılmalarını, destekleyici bir arkadaş çevreleri olmamasını ÖSS başarısızlığının oldukça önemli nedenleri olarak görmektedirler.

Öğretmenler, öğrencilerin bilgi temelini zayıflığının ve kişisel sorunlarının başarılı olmalarını engellemesinin başarısızlık nedenleri olduğunda yüksek düzeyde benzer görüştedirler. Öğretmen görüşleri, öğrencilerin derslere aktif katılmamaları, konsantrasyon bozukluğu çalışma zamanını planlayamama ve etkili kullanamamaları nedenleri bakımından da benzerdir. Diğer başarısızlık nedenlerine ilişkin olarak öğretmen görüşleri heterojen dağılım göstermekte, görüşler çeşitli düzeylerde yayılmaktadır.

Öğretmen ve öğrenciler, ÖSS başarısını olumsuz etkilemesi bakımından, öğrencilerin bilgi temelini zayıflığını, çalışma zamanını planlayamamaları ve etkili kullanamamalarını, öğretmenlerin öğrencilerin başarılı olmalarına inanmamalarını, okulda rehberlik servisinin bulunmamasını, oldukça önemli, öğretmenlerin sınıfta düzeni

sağlayamamalarını, ÖSS başarısı için çalışmamalarını, öğrencilerle iletişim halinde olmamalarını, öğrencilerin öğretmenlere soru sormaktan çekinmelerini, kişisel sorunlarının başarılı olmalarını etkilemesini, çalıştıkları halde öğrenememelerini, sınavlarda heyecanlanmalarını orta düzeyde önemli nedenler olarak görmektedirler.

Öğrenci ve öğretmenler ÖSS başarısızlığını farklı nedenlere bağlamaktadırlar. Öğrenciler, ÖSS başarısızlığında daha çok öğretmenlerden kaynaklanan durumları, başarısızlık nedeni olarak görürlerken, aksine öğretmenler de öğrencilerden kaynaklanan durumları başarısızlığın nedeni olarak görmektedirler.

ÖSS başarısızlığının yönetim kaynaklı nedenlerine ilişkin de öğretmen ve öğrenciler farklı düşünmektedirler, öğrenciler, yöneticilerin ÖSS'ye ilişkin yüksek beklenti sahibi olmamalarını, öğrenci ve öğretmen başarılarını ödüllendirmemelerini öğretmenlerden daha yüksek düzeyde önemli görmektedirler. Böyle bir durumda başarısızlığın gerçek nedenlerini bularak çözüm üzerinde yoğunlaşamayacakları düşünülmektedir.

4.2. Öneriler

Yönetici öğretmen ve öğrenciler ÖSS başarısızlığının nedenlerini tartışmaya açarak nedenler üzerinde anlaşılıp, bunları ortadan kaldırmaya çalışabilirler.

Rehberlik servisinin olmayışı psikolojik danışma hizmetlerinin eksik kalmasının yanı sıra, öğrencilerin kişilik özellikleri, yetenekleri ve ilgileri doğrultusunda mesleki yönlendirme çalışmalarının da eksik kalmasına neden olabilmektedir. Bu durum, hedefi belirleme ve hedefe gitme anlamında öğrencileri belirsizlik içinde bırakabileceğinden okul içinde bir rehberlik servisi oluşturulabilir.

Öğrenci ve öğretmenler ÖSS'ye hazırlık için kaynak bakımından desteklenebilir.

KAYNAKÇA

- Alpar, Reha Spor Bilimlerinde Uygulamalı İstatistik, Nobel Yayın Dağıtım. Ankara,2001
- Baltaş, Acar. **Üstün Başarı**, Remzi Kitabevi. İstanbul, 1997
- Başar, Hüseyin. **Sınıf Yönetimi**, MEB yayınları, No:3390, Ankara,1999
- Baykul, Yaşar. **İstatistik Metodlar ve Uygulamalar**, Anı Yayıncılık, Ankara,1999
- Bursahioğlu, Ziya. **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**, Pegem Yayınları, Ankara:1998
- Çeviker, Şule. "1995 yılında Öğrenci Yerleştirme Sınavı'na İzmir'den Katılan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörler" **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1996
- Erkan, Serdar. "Sınav Kaygısının Öğrenci Seçme Sınavı Başarısı İle İlişkisi" **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara,1991
- Eskicumalı, Ahmet. "Türkiye'de Lise Gerçeği: Adapazarı Meslek Liseleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma" **Yayınlanmamış Doçentlik Çalışması**, Sakarya, 1998
- _____. "Okul Bilgisinin Dağıtılması ve Eğitimde Gruplama" **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**, Sayı:29, Ankara: 2002, ss.47-68

- İpek, Cemil. "Üniversiteye Geçişi Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörler" **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2001
- Kelecioğlu, Hülya. "Ortaöğretim Öğrencilerinin Üniversiteye Giriş Sınavları ve Sınavın Öğrenimlerine Etkisi" **Hacettepe Üniv Eğitim Fakültesi Dergisi**, 2002,Sayı 23. ss. 135-144
- _____. "Ortaöğretim Başarı Puanlarının Üniversiteye Girişte İki Aşamalı Sınavda Uygulanan ÖYS, ÖSS ve Tek Aşamalı Sınavda Uygulanan ÖSS İle İlişkileri" **Hacettepe Üniv Eğitim Fakültesi Dergisi** 2003, Sayı 24, ss.70-78
- Koç, Nizamettin "Liselerde Öğrencilerin Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi Uygulamalarının Etkililiğine İlişkin Bir Araştırma." **Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları**, No,104. Ankara,1981
- Nartgün, Zekeriya. "Aynı Tutumu Ölçmeye Yönelik Likert Tipi Ölçekle, Metrik Ölçeğin Madde ve Ölçek Özelliklerinin Klasik Test Kuramı ve Örtük Özellikler Kuramına Göre İncelenmesi", **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2002
- ÜSYM, "Yükseköğretime Geçişte Fırsat Eşitliği" **ÖSYM araştırma geliştirme ve proje birimi** Ankara, Mart ,1979
- ÖSYM, **Orta Öğretim Kurumlarına Göre 2001 Öğrenci Seçme Sınavı Sonuçları**, ÖSYM yayınları, Ankara,2001,2002,2004_a,2004_b
- Özdemir, Servet ve, İbrahim Yalın, **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**" Nobel Yayıncılık, Ankara:2000
- Öztürk, Ahmet. "Üniversite Sınavını Kazanamayan Özel Dershane Öğrencilerinin Ortak Özellikleri ve Özel Dershanelerin Bu Öğrencilere ÖSS'deki Puan Getirisi" **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 2001

İLETİŞİM ADRESİ

Taşkın YILDIRIM

Hacettepe Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Bölümü

Psikolojik Danışma ve Rehberlik A.B.D

EKLER

Ek 1

Tablo 1
ÖSS'de Alınan Başarısız Sonuçların Öğrencilerden Kaynaklanan Nedenlerine İlişkin Ortalamalar Standart Sapmalar ve Bağlı Değişim Katsayıları

Nedenler	Öğretmen				Öğrenci			
	N	\bar{X}	S	V	N	\bar{X}	S	V
Bilgi Temelinin Zayıflığı	35	3,43***	0,60	18	114	3,23***	1,51	47
Çalışma Zamanını Planlayamama ve Etkili Kullanamama	35	3,46***	0,85	25	114	3,11***	1,37	44
Ders Çalışma Alışkanlıkları	35	3,83***	1,15	30	114	2,80**	1,49	53
Konsantrasyon Bozukluğu	35	3,40***	0,81	24	114	2,79**	1,35	48
Başarısızlık Karşısında Çabuk Yılma	35	3,31***	0,9	27	114	2,68**	1,39	52
Sınav Heyecanı	35	2,37**	0,84	36	114	2,51**	1,60	64
Arkadaş Çevresi	35	3,23***	1,23	38	114	2,42**	1,57	65
Kendine Güvenmeme	35	3,40***	1,09	32	114	2,32**	1,36	59
Kendi Kendine Öğrenememe	35	3,14***	1,24	39	114	2,18**	1,31	60
Kişisel Sorunlar	35	2,91**	0,44	15	114	2,15**	1,25	58
Çalıştığı Halde Öğrenememe	35	2,57**	0,97	38	114	2,00**	1,28	64
Derslere Aktif Katılmama	35	3,31***	0,79	24	114	1,99*	1,07	54
Dersaneye Gitmeme	35	2,60**	0,94	36	114	1,82*	1,44	79
Üniversiteyi Kazanmanın Önemli Olmaması	35	2,83**	1,04	37	114	1,79*	1,53	86
Okul Kurslarına Gitmeme	35	2,49**	1,01	41	114	1,61*	1,13	70
Kaynak Eksikliği	35	2,43**	0,77	32	114	1,49*	1,05	70

V= Bağlı Değişim Katsayısı
V< 20 => Dağılım Yüksek Düzeyde Homojen
V=20-25 arası=> Dağılım Normal
V>25=> Dağılım Heterojen

*** Oldukça Önemli
** Orta Düzeyde Önemli
* Kısmen Önemli

Ek 2

Tablo 2
ÖSS'de Alınan Başarısız Sonuçların Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenlerine İlişkin Ortalamalar Standart Sapmalar ve Bağlı Değişim Katsayıları

Nedenler	Öğretmen				Öğrenci			
	N	\bar{X}	S	V	N	\bar{X}	S	V
Öğrencilerin Başarılı Olacağına İnanmama	35	3,00***	0,84	28	114	3,50***	1,34	38
Dersi İlginç Hale Getirmeme	35	2,86**	0,87	37	114	3,22***	1,53	48
ÖSS Başarısı İçin Çalışmama	35	2,80**	0,93	33	114	2,76**	1,495	54
Öğrencileri Başarılı Olmaya Güdüleyememe	35	2,71**	0,98	36	114	3,64***	1,54	42
Öğrencileri Bireysel Özelliklerine Göre Yönlendiremememe	35	2,69**	1,20	45	114	3,56***	1,49	42
Öğrenme Eksikliklerini Giderici Çalışmalar Yapmama	35	2,69**	1,10	41	114	3,02***	1,54	51
Konuya Hakim Olmama	35	2,66**	1,11	42	114	3,67***	1,47	40
Okulda Öğretilenlerin Sınavda Yeterli Olmaması	35	2,66**	1,49	56	114	3,30***	1,56	47
Öğretmenlere Soru Sormaktan Çekinme	35	2,57**	1,37	54	114	2,88**	1,575	55
Öğrenci Sorunlarıyla İlgilenmeme	35	2,49**	1,19	48	114	3,61***	1,51	42
Sınıfta Düzeni Sağlayamama	35	2,46**	1,03	42	114	2,34**	1,579	67
Ders İşleme Yöntemleri	35	2,31**	0,93	40	114	3,36***	1,42	42
Branşında Deneyimli Olmama	35	2,29**	1,22	54	114	3,49***	1,46	42
Derslerde Önemli Konular Üzerinde Fazla Durmama	35	2,23**	1,08	49	114	3,11***	1,60	51
Öğrenci Başarılarını Takdir Etmeme	35	2,23**	0,97	44	114	3,54***	1,54	44
Öğrenci İsteklerini Dikkate Almama	35	2,23**	1,23	56	114	3,55***	1,45	41
Dersleri Öğrencilerin Düzeyine İnerik İşleyememe	35	1,80*	0,99	55	114	3,04***	1,60	53
Not Vermede Adil Olmama	35	1,74*	0,95	55	114	3,25***	1,45	45

V= Bağlı Değişim Katsayısı
V< 20 => Dağılım Yüksek Düzeyde Homojen
V=20-25 arası=> Dağılım Normal
V>25=> Dağılım Heterojen

*** Oldukça Önemli
** Orta Düzeyde Önemli
* Kısmen Önemli

Ek 3

Tablo 3

ÖSS'de Alınan Başarısız sonuçların Yönetimden Kaynaklanan Nedenlerine İlişkin Ortalamalar Standart Sapmalar ve Bağlı Değişim Katsayıları

Nedenler	Öğretmen				Öğrenci			
	N	\bar{X}	S	V	N	\bar{X}	S	V
Rehberlik Servisinin Bulunmaması	35	3,26***	1,12	34	114	3,36***	1,63	49
ÖSS'ye İlişkin Yüksek Beklenti Sahibi Olmama	35	2,80**	1,302	47	114	3,27***	1,592	49
Öğrenci ve Öğretmen Başarılarını Ödüllendirmeme	35	2,51**	1,04	41	114	3,31***	1,518	46
Öğrencilerle İletişim Halinde Olmama	35	2,51**	1,173	47	114	2,60**	1,573	61
Destekleyici Araç ve Gereci Sağlayamama	35	2,37**	1,087	46	114	3,46***	1,488	43

V= Bağlı Değişim Katsayısı
 V < 20 => Dağılım Yüksek Düzeyde Homojen
 V = 20-25 arası => Dağılım Normal
 V > 25 => Dağılım Heterojen

*** Oldukça Önemli
 ** Orta Düzeyde Önemli
 * Kısmen Önemli

Ek 4

Tablo 4

ÖSS'de Alınan Başarısız Sonuçların Öğrencilerden Kaynaklanan Nedenlerine İlişkin t- Testi Değerleri

Başarısızlık Nedenleri	Görev	N	\bar{X}	S	t
Üniversiteyi Kazanmanın Önemli Olmaması	Öğretmen	35	2,83	1,043	3,75**
	Öğrenci	114	1,79	1,531	
Çalışma Zamanını Planlayamama ve Etkili Kullanamama	Öğretmen	35	3,46	,852	1,42
	Öğrenci	114	3,11	1,379	
Derslere Aktif Katılmama	Öğretmen	35	3,31	,796	6,72**
	Öğrenci	114	1,99	1,077	
Başarısızlık Karşısında Çabuk Yılma	Öğretmen	35	3,31	,900	2,50**
	Öğrenci	114	2,68	1,397	
Konsantrasyon Bozukluğu	Öğretmen	35	3,40	,812	2,52**
	Öğrenci	114	2,79	1,353	
Kendine Güvenmeme	Öğretmen	35	3,40	1,090	4,29**
	Öğrenci	114	2,32	1,365	
Kişisel Sorunlar	Öğretmen	35	2,91	,445	3,52**
	Öğrenci	114	2,15	1,257	
Sınav Heyecanı	Öğretmen	35	2,37	,843	-4,84
	Öğrenci	114	2,51	1,609	
Kendi Kendine Öğrenememe	Öğretmen	35	3,14	1,240	3,86**
	Öğrenci	114	2,18	1,312	
Çalıştığı Halde Öğrenememe	Öğretmen	35	2,57	,979	2,42**
	Öğrenci	114	2,00	1,283	
Bilgi Temelinin Zayıflığı	Öğretmen	35	3,43	,608	,762
	Öğrenci	114	3,23	1,517	
Kaynak Eksikliği	Öğretmen	35	2,43	,778	4,88**
	Öğrenci	114	1,49	1,050	
Dershaneye Gitmeme	Öğretmen	35	2,60	,946	2,98**
	Öğrenci	114	1,82	1,441	
Okul Kurslarına Gitmeme	Öğretmen	35	2,49	1,011	4,07**
	Öğrenci	114	1,61	1,133	
Ders Çalışma Alışkanlıkları	Öğretmen	35	3,83	1,150	3,74**
	Öğrenci	114	2,80	1,494	
Arkadaş Çevresi	Öğretmen	35	3,23	1,239	2,78**
	Öğrenci	114	2,42	1,574	

** =P<.01

sd =147

Ek 5

Tablo 5

ÖSS'de Alınan Başarısız Sonuçların Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenlerine İlişkin t- Testi Değerleri

Başarısızlık Nedenleri	Görev	N	\bar{X}	S	t
Okulda Öğretilenlerin Sınavda Yeterli Olmayışı	Öğretmen	35	2,66	1,494	-3,52**
	Öğrenci	114	3,67	1,479	
Dersleri Öğrencilerin Düzeyine İnerik İşleyememe	Öğretmen	35	1,80	,994	-4,58**
	Öğrenci	114	3,11	1,601	
Derslerde Önemli Konular Üzerinde Fazla Durmama	Öğretmen	35	2,23	1,087	-3,55**
	Öğrenci	114	3,22	1,533	
Not Vermede Adil Olmama	Öğretmen	35	1,74	,950	-4,55**
	Öğrenci	114	3,04	1,604	
Ders İşleme Yöntemleri	Öğretmen	35	2,31	,932	-4,47**
	Öğrenci	114	3,49	1,465	
Öğrenci İsteklerini Dikkate Almama	Öğretmen	35	2,23	1,239	-3,73**
	Öğrenci	114	3,25	1,455	
Öğrenci Sorunlarıyla İlgilenmeme	Öğretmen	35	2,49	1,197	-2,83**
	Öğrenci	114	3,30	1,562	
Dersi İlginç Hale Getirmeme	Öğretmen	35	2,86	,879	-1,96
	Öğrenci	114	3,36	1,427	
Öğrenci Başarılarını Takdir Etmeme	Öğretmen	35	2,23	,973	-2,30*
	Öğrenci	114	2,88	1,575	
Öğrencilerin Başarılı Olacağına İnanmama	Öğretmen	35	3,00	,840	-2,29*
	Öğrenci	114	3,61	1,514	
Öğrencileri başarılı olmaya güdülememeleri	Öğretmen	35	2,71	,987	-2,96**
	Öğrenci	114	3,54	1,541	
ÖSS Başarısı İçin Çalışmama	Öğretmen	35	2,80	,933	-2,83**
	Öğrenci	114	3,56	1,499	
Sınıfta Düzeni Sağlayamama	Öğretmen	35	2,46	1,039	-4,21**
	Öğrenci	114	3,50	1,345	
Öğrencileri Bireysel Özelliklerine Göre Yönlendirememe	Öğretmen	35	2,69	1,207	-3,19**
	Öğrenci	114	3,55	1,458	
Branşında Deneyimli Olmama	Öğretmen	35	2,29	1,226	-1,71
	Öğrenci	114	2,76	1,495	
Öğrenme Eksikliklerini Giderici Çalışmalar Yapmama	Öğretmen	35	2,69	1,105	-3,39**
	Öğrenci	114	3,64	1,546	
Konuya Hakim Olmama	Öğretmen	35	2,66	1,110	-1,28
	Öğrenci	114	3,02	1,540	
Öğrencilerin öğretmenlerine soru sormaktan çekinmeleri	Öğretmen	35	2,57	1,378	,77
	Öğrenci	114	2,34	1,579	

** =P<.01

* =P<.05

sd =147

Ek 6

Tablo 6

ÖSS'de Alınan Başarısız Sonuçların Yönetimden Kaynaklanan Nedenlerine İlişkin t- Testi Değerleri

Başarısızlık Nedenleri	Görev	N	\bar{X}	S	t
Öğrenci ve Öğretmen Başarılarını Ödüllendirmeme	Öğretmen	35	2,51	1,040	-,290
	Öğrenci	114	2,60	1,573	
ÖSS'ye İlişkin Yüksek Beklenti Sahibi Olmama	Öğretmen	35	2,80	1,302	-1,596
	Öğrenci	114	3,27	1,592	
Öğrencilerle İletişim Halinde Olmama	Öğretmen	35	2,51	1,173	-3,46**
	Öğrenci	114	3,46	1,488	
Destekleyici Araç ve Gereci Sağlayamama	Öğretmen	35	2,37	1,087	-3,38**
	Öğrenci	114	3,31	1,518	
Rehberlik Servisinin Bulunmayışı	Öğretmen	35	3,26	1,120	-,347
	Öğrenci	114	3,36	1,630	

** =P<.01

sd =147